

VOORSTEL AAN DE GEMEENTERAAD

Afdeling/team: OW/Leefbaarheid
Portefeuillehouder: K. Smidt

Registratienummer: 21798-2026

Onderwerp:

Economische beleidsvisie Borger-Odoorn 2026-2030

Voorgestelde beslispunten:

1. De Economische beleidsvisie Borger-Odoorn 2026-2030 vast te stellen.
-

Bevoegdheid raad

Het is de bevoegdheid van uw raad om beleidsmatige kaders vast te stellen. Daarom wordt deze Economische beleidsvisie Borger-Odoorn 2026-2030 ter vaststelling aan u voorgelegd. Met deze visie stelt de gemeenteraad de strategische kaders vast voor de toekomstige economische ontwikkeling van de gemeente, waarbinnen het college het economisch beleid in overeenstemming met deze visie vorm gaat geven.

Inleiding

De economie van Borger-Odoorn is vitaal en veelzijdig en vormt een belangrijke basis voor leefbaarheid en toekomstperspectief. De gemeente kent een sterk economisch fundament met veel kleinschalige bedrijven, zzp'ers en sectoren als recreatie, landbouw, zorg en bouw. Sinds 2015 is het aantal banen met 17,4% gegroeid en met een werkloosheid van 2,9% behoort Borger-Odoorn tot de koplopers binnen de Dutch TechZone. Deze positieve ontwikkeling vraagt om een toekomstbestendig economisch beleid dat richting geeft aan ondernemerschap, innovatie en samenwerking. Maatschappelijke opgaven rond demografie, duurzaamheid, digitalisering en energietransitie maken gerichte keuzes noodzakelijk. Het versterken van de lokale economie is een kerntaak van de gemeente en vraagt om een heldere, actuele beleidsvisie. Met deze beleidsvisie wordt de economische koers voor de periode 2026–2030 vastgesteld, als actualisatie en verdieping van eerder beleid.

Beoogd effect

Deze visie biedt een integraal en actueel kader voor de economische ontwikkeling van de gemeente, waarbij economische groei in samenhang wordt gezien met leefbaarheid, duurzaamheid en brede welvaart. Daarmee vormt zij een richtinggevend uitgangspunt voor toekomstbestendig beleid en uitvoering die bijdraagt aan brede welvaart, werkgelegenheid en een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat in Borger-Odoorn.

Argumenten

1.1 De economische beleidsvisie Borger-Odoorn 2026-2030 biedt een geactualiseerd en toekomstgericht kader in een snel veranderende economische klimaat.

De gemeente Borger-Odoorn beschikt over een sterke en veerkrachtige economie, maar ziet zich geconfronteerd met ingrijpende maatschappelijke en economische veranderingen. Structurele krapte op de arbeidsmarkt, vergrijzing, digitalisering, energietransitie en toenemende ruimedruk vragen om duidelijke keuzes en

koersvastheid. Zonder een actueel beleidsvisie bestaat het risico dat economische initiatieven versnipperd raken en onvoldoende bijdragen aan de lange-termijndoelen van de gemeente.

De economische beleidsvisie 2026–2030 geeft richting en samenhang aan het gemeentelijk handelen. Zij vormt het inhoudelijke fundament voor beleidskeuzes, projecten en samenwerkingen en helpt prioriteiten te stellen in een omgeving waarin niet alles tegelijk mogelijk is. Door bewust te kiezen voor focus en strategische lijnen ontstaat duidelijkheid voor ondernemers, inwoners en regionale partners over waar de gemeente Borger-Odoorn voor staat en waarin de gemeente wel en niet investeert.

1.2 Brede welvaart als leidend principe versterkt leefbaarheid, gezondheid en economische kwaliteit.

De visie kiest nadrukkelijk voor brede welvaart als uitgangspunt voor economische ontwikkeling. Economische groei is geen doel op zich, maar een middel om bij te dragen aan wat het leven waardevol maakt voor inwoners: goed en zinvol werk, bestaanszekerheid, vitale dorpen, een gezonde leefomgeving en sociale samenhang.

Deze benadering sluit aan bij de identiteit van de gemeente Borger-Odoorn als groene, kleinschalige en sociale gemeente. Door economische keuzes te toetsen op hun bijdrage aan leefkwaliteit, duurzaamheid, gezondheid en sociale rechtvaardigheid, ontstaat een evenwichtige afweging tussen economie en leefomgeving. Dit helpt ook om draagvlak te creëren onder inwoners en voorkomt dat economische ontwikkeling ten koste gaat van de kwaliteiten die de gemeente Borger-Odoorn aantrekkelijk maken om in te wonen, werken en ondernemen.

1.3 De visie bouwt voort op bestaande economische sterktes en zet in op kwaliteit boven kwantiteit.

De economie van de gemeente Borger-Odoorn is stevig verankerd in een aantal dragende sectoren, zoals recreatie & toerisme, landbouw, zorg en bouw, aangevuld met een groot aandeel mkb en zzp'ers. De beleidsvisie erkent deze kwaliteiten en kiest ervoor om hierop voort te bouwen, in plaats van te sturen op grootschalige of niet passende groei.

In een context van arbeidsmarktkrapte en beperkte ruimte ligt de nadruk op kwalitatieve groei: verhoging van productiviteit, innovatiekracht en toegevoegde waarde per arbeidsjaar. Door ondernemers te ondersteunen bij digitalisering, circulariteit en vakmanschap wordt de economie toekomstbestendiger, zonder de schaal en identiteit van het gebied geweld aan te doen. Deze koers sluit aan bij het principe "kwaliteit boven kwantiteit" en draagt bij aan een robuuste, concurrerende en duurzame lokale economie.

1.4 Regionale samenwerking is essentieel en wordt versterkt door een duidelijke gemeentelijke koers.

Veel economische opgaven overstijgen de schaal van de gemeente. Arbeidsmarkt, innovatie, techniek, energie-infrastructuur en bereikbaarheid vragen om regionale samenwerking, onder meer binnen de Dutch TechZone, met Stadskanaal en Oost-Groningen, en met provincie Drenthe en onderwijsinstellingen.

De economische beleidsvisie biedt de gemeente Borger-Odoorn een duidelijke positie binnen deze regionale netwerken. Door een heldere eigen koers te formuleren, kan de gemeente gericht bijdragen aan regionale programma's én beter profiteren van koppelkansen, subsidies en gezamenlijke investeringen. Daarmee vergroot de gemeente

Borger-Odoorn haar invloed en effectiviteit, terwijl tegelijkertijd kansen worden gecreëerd voor lokale ondernemers en inwoners.

1.5 De beleidsvisie bevordert integraliteit, wendbaarheid en een lerende organisatie.

Economische ontwikkeling raakt aan veel andere beleidsterreinen, zoals ruimte, wonen, duurzaamheid, onderwijs en sociaal beleid. De beleidsvisie onderkent deze samenhang en kiest voor een integrale benadering, in lijn met de Omgevingsvisie *Buitengewoon Borger-Odoorn*. Hierdoor versterken beleidsdomeinen elkaar en worden tegenstrijdige keuzes voorkomen.

Tegelijkertijd is de visie bewust niet dichtgetimmerd. De economie verandert snel en onvoorspelbaar; daarom is flexibiliteit essentieel. De visie fungeert als richtinggevend kader, waarbij ruimte blijft om in te spelen op actualiteiten, initiatieven van ondernemers en regionale ontwikkelingen. Monitoring via de (tweejaarlijkse) economische foto en structurele gesprekken met ondernemers maken bijsturing mogelijk en ondersteunen een lerende, wendbare organisatie.

Kanttekeningen

1.1 De mate van realisatie is mede afhankelijk van externe partners en regionale dynamiek.

Hoewel de economische beleidsvisie richtinggevend is voor het gemeentelijk handelen, ligt de daadwerkelijke realisatie van een belangrijk deel van de ambities niet uitsluitend in handen van de gemeente. Veel opgaven – zoals arbeidsmarkt, innovatie, onderwijs-arbeidsmarktverbindingen, energietransitie en regionale profilering – vragen om intensieve samenwerking met ondernemers, onderwijsinstellingen, provincie en regiopartners binnen onder meer Dutch TechZone en Oost-Groningen.

De gemeente kan hierin sturen, verbinden en faciliteren, maar bepaalt niet alleen het tempo en de uitkomsten. Dit vraagt om realistische verwachtingen over de mate van beïnvloeding en om een actieve, volhoudende inzet op samenwerking en partnerschap.

1.2 Focus en prioritering blijven noodzakelijk gezien capaciteit en middelen.

De economische beleidsvisie beschrijft een breed palet aan opgaven en ambities. Hoewel deze samenhangend en strategisch zijn, is het niet haalbaar om alle thema's en projecten gelijktijdig en in gelijke intensiteit uit te voeren. Zowel ambtelijke capaciteit als financiële middelen zijn begrensd.

Dit betekent dat het college in de uitwerking via de uitvoeringsagenda keuzes moet maken en prioriteiten moet stellen. Dit kan ertoe leiden dat sommige initiatieven later worden opgepakt of dat ambities gefaseerd worden uitgevoerd. De visie biedt hiervoor het kader, maar vraagt om bestuurlijke discipline en realisme in de uitvoering.

1.3 De beleidsvisie vraagt om blijvende wendbaarheid en kan bijstelling noodzakelijk maken.

De economische beleidsvisie biedt een duidelijke richting voor de periode 2026–2030, maar de economische en maatschappelijke werkelijkheid ontwikkelt zich snel en is deels onvoorspelbaar. Technologische ontwikkelingen, veranderende wet- en regelgeving, economische schokken of nieuwe regionale kansen kunnen ertoe leiden dat accenten moeten worden aangepast. Daarom is het van belang de visie niet als statisch document te beschouwen, maar als een dynamisch kader. Monitoring via de economische foto en structurele dialoog met ondernemers en de raad zijn essentieel om tijdig bij te sturen waar nodig, zonder de hoofdlijnen van de gekozen koers los te laten.

Financiën

Aan het vaststellen van de visie zijn geen directe financiële consequenties verbonden. De uitvoering van projecten wordt opgenomen in de jaarlijkse Planning en Control-cyclus, waarbij financiering per project wordt afgewogen. De incidentele middelen worden ingezet als aanjaagbudget of procesgeld.

De gemeente Borger-Odoorn besteedt in de begroting 2026 ongeveer € 718.000 aan de lokale economie, binnen het thema "Onze economie", waarmee de feitelijke uitgaven hoger liggen dan op basis van de beleidsvisie op het eerste gezicht wordt gesuggereerd. Dit komt doordat ook indirecte en bredere economische inzet in de begroting is opgenomen, waarbij bovendien blijkt dat economie, zowel direct als indirect, een belangrijk taakveld van de gemeente vormt.

Participatie

Bij de totstandkoming van de Economische Beleidsvisie Borger-Odoorn 2026–2030 is een zorgvuldig en breed participatieproces doorlopen. In drie (klankbord)bijeenkomsten is actief input opgehaald bij ondernemers, ondernemersverenigingen, agrarische belangenbehartigers, arbeidsmarktspecialisten vanuit het Sociaal Domein en vertegenwoordigers van MBO- en HBO-onderwijsinstellingen. Met deze partijen is gesproken over economische kansen en knelpunten, de landbouwtransitie, arbeidsmarktvraagstukken en de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Daarbij is nadrukkelijk aandacht besteed aan thema's als inclusief werkgeverschap, praktijkleren en het behoud van talent voor de regio.

Daarnaast zijn bij de totstandkoming van de beleidsvisie de wensen, aandachtspunten en richtinggevende uitspraken van de gemeenteraad betrokken. Hierbij heeft de raad input geleverd op onder meer de rol van brede welvaart, de balans tussen economie en leefomgeving, aandacht voor de landbouw, aandacht voor onderwijs en arbeidsmarkt en het belang van regionale samenwerking. Deze aandachtspunten zijn verwerkt in de visie en hebben mede richting gegeven aan de gekozen ambities, opgaven en strategische lijnen.

De opgehaalde inzichten uit zowel de participatie met interne en externe stakeholders als de betrokkenheid van de raad zijn integraal afgewogen en vormen gezamenlijk een belangrijk fundament onder de beleidskeuzes in de economische beleidsvisie.

Inclusie

De Economische Beleidsvisie Borger-Odoorn 2026–2030 verankert inclusie expliciet als onderdeel van brede welvaart en een toekomstbestendige economische ontwikkeling. In een context van structurele arbeidsmarktkrapte, vergrijzing en een krimpende beroepsbevolking is het beter benutten van het aanwezige arbeidspotentieel geen keuze maar een noodzaak. De beleidsvisie laat zien dat in de gemeente Borger-Odoorn nog onbenut talent aanwezig is, onder andere bij mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, praktisch opgeleiden en inwoners zonder startkwalificatie.

Door in te zetten op inclusief werkgeverschap, praktijkleren, om- en bijscholing en een betere aansluiting tussen onderwijs, sociaal domein en werkgevers, vergroot de gemeente de arbeidsparticipatie én versterkt zij tegelijk het economisch draagvlak. Inclusie wordt daarbij niet benaderd als afzonderlijk sociaal beleid, maar als een integraal onderdeel van de economische strategie. Deze benadering draagt bij aan het oplossen van arbeidsmarktkrapte, vergroot de wendbaarheid van bedrijven en versterkt de sociale samenhang en bestaanszekerheid van inwoners. Daarmee levert inclusief economisch

mr. J. Seton

